

Bodemleven – de basis

De Verenigde Naties hebben 2015 uitgeroepen tot 'jaar van de bodem'. Dat is niet voor niets, want een gezonde bodem is van groot belang voor ons allemaal. Als het goed gaat met de bodem, dan is dat gunstig voor boeren, economie, natuur en onze gezondheid.

Samenstelling

De buitenste schil van de aardkroon van pakweg twee meter wordt bodem genoemd. De samenstelling is plaatselijk zeer wisselend, maar globaal is er sprake van een aantal vaste componenten. De (anorganische) basis wordt gevormd door klei, zand en leem, in zeer verschillende verhoudingen, aangevuld door lucht en water. De organische bestanddelen zijn heel belangrijk voor de vruchtbaarheid van de bodem: humus (afkomstig uit gecomposteerde plantendelen) en bacteriën, schimmels en kleine beestjes.

Gezond bodemleven

Wat is er nodig voor een gezonde bodem? Voldoende humus (en dus compost) is noodzakelijk als leverancier van voeding voor de planten en het bodemleven. De kleine organismen die in de bodem actief zijn verwerken de compost tot voedingscomponenten voor planten. Daarnaast houden zij de bodem luchtig, zodat de planten goed kunnen wortelen. De plantenwortels stimuleren juist weer de bodemdierpjes. Humus houdt daarnaast goed water vast en levert dus een vochtig milieu voor planten. Het is belangrijk dat er in de bodem sprake is van een stabiel natuurlijk evenwicht, het zogenaamde bodemvoedselweb.

Bescherming

Een onbedekte bodem kan veel vocht verliezen en ook verwerken. Het bedekken van de bodem is dus een zeer goed idee. Dat kan met behulp van mulch (plantenresten) bereikt worden, maar ook bodembedekkende begroeiing is zeer geschikt om de bodem te beschermen. De plantenwortels hebben bovendien een positief effect op het bodemleven. Het regelmatig (diep) omspitten van de bodem is ongunstig, omdat daarmee het bodemleven ernstig verstoord wordt.

Gevaren

Uiteraard vormen chemische bestrijdingsmiddelen een groot gevaar voor het bodemleven. Deze middelen zijn ontworpen om potentieel schadelijke schimmels, insecten en kevers te bestrijden, maar daarbij wordt ook het gezonde bodemleven vernietigd. Hoewel het toevoegen van kunstmatige meststoffen aan de bodem ooit een goed idee leek, is nu wetenschappelijk aangetoond dat planten er 'lui' en minder gezond van worden. En kunstmest is zeer toxisch voor bodemorganismen.

Adviezen voor een gezonde bodem

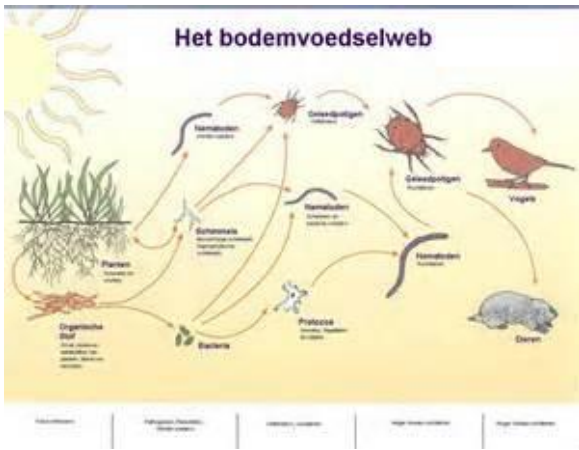
Een ingeklonken laag klei kunnen we los schoffelen en vermengen met een flinke hoeveelheid zand, met een betere drainage tot gevolg. Het regelmatig toevoegen van compost of eventueel (gecertificeerde) biologische meststoffen zal de kwaliteit van de bodem verbeteren. Het gebruik van tuinturf is trouwens niet duurzaam, want voor de winning daarvan worden grote veengebieden afgegraven en daarmee definitief vernietigd. Tenslotte kunnen we de bodem beschermen tegen uitdroging en verwerking door het planten van bodembedekkers. Deze gaan ongewenste plantengroei (onkruid) tegen en stimuleren het bodemleven.

Meer lezen

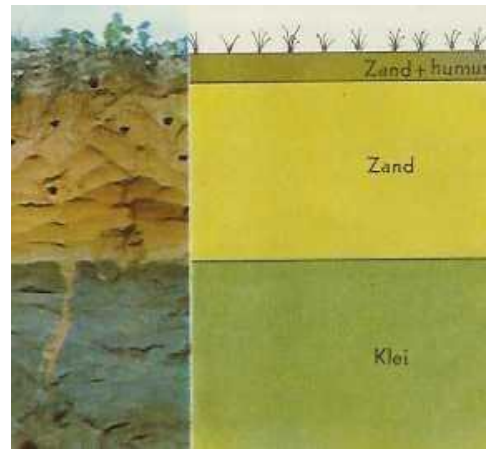
Over bodem, bemesting en bodemorganismen is heel veel interessants te lezen. In de meeste boeken over (natuurlijk) tuinieren is er wel een hoofdstuk mee gevuld. Een mooie tuin begint bij een gezonde bodem!

NF

Bronnen: Bodemcollege (Foodguerilla) door F. de Waard | Tuinen van overvloed – F. de Waard (9789062245086) | Bodemacademie.nl | Gaiabodem.nl

Karobv.nl

Jean Pierre Schreurs